

Utkast till en ny riksomfattande plan för veterinärtjänster samt utkast till anvisningar om kommunernas fakturering för tillsynsuppgifter som utförs med stöd av veterinärvårdslagen, utlåtande till Livsmedelsverket

Miljöhälsosektionen 13.11.2025 § 110
1676/11.05.06.00/2025

Beredning och tilläggsuppgifter
Petronella Jansson, I tillsynsveterinär,
petronella.jansson2@porvoo.fi
Tiina Tiainen, I stadsveterinär-hygieniker,
tiina.tiainen@porvoo.fi

Livsmedelsverket ber miljöhälsovården i Borgå om ett utlåtande om utkasten till en riksomfattande plan för veterinärtjänster 2026–2028 samt en anvisning som gäller kommunernas fakturering för tillsynsuppgifter som utförs med stöd av veterinärvårdslagen. Utlåtandena bör skickas senast 28.11.2025 per e-post till Livsmedelsverkets registratorskontor: kirjaamo@ruokavirasto.fi

Enligt statsrådets förordning om veterinärvård (351/2025) ska Livsmedelsverket höra organisatörerna när den riksomfattande planen utarbetas. Hörandet genomförs genom denna begäran om utlåtande.

Den riksomfattande planen för veterinärtjänster (EHO) ersätter det tidigare riksomfattande programmet för veterinärvården (EHO). Planen baserar sig på den nya veterinärvårdslagen (285/2023), som träder i kraft 1.1.2026. Planen är tvärdelad. Den första delen, som redan varit på remiss, gäller ordnandet av veterinärtjänster. Denna begäran om utlåtande gäller den andra delen av planen, som omfattar ordnandet av tillsynsuppgifter.

Kommunerna ska utarbeta en egen plan för veterinärtjänsterna och tillsynen. Planen ska uppdateras minst vart tredje år och genomförandet av den ska bedömas årligen. Livsmedelsverket övervakar genomförandet av kommunernas planer och tjänsternas kvalitet. Planen ska innehålla antalet inspektioner, provtagningar och andra åtgärder, deras innehåll och resursbehov. Tillsynen omfattar bland annat tillsyn över djurens välfärd, bekämpning av djursjukdomar och beredskap, övervakning av zoonoser, identifiering och registrering av djur, tillsyn över biprodukter, tillsyn över medicinsk behandling samt tillsyn i anslutning till djurtransporter.

Planen förutsätter också uppföljning och rapportering. Kommunen ska lämna in de handlingar som hänför sig till tillsynen för kännedom till Livsmedelsverket inom utsatt tid. I utkastet konstateras att informationssystemet ELSU, som är avsett för tillsynen över djurens välfärd, är planerat att tas i bruk i framtiden, men den exakta tidtabellen för ibruktage har ännu inte meddelats.

Reformen av regionförvaltningen eller den nya veterinärvårdslagen

medför inte väsentliga ändringar i organiseringsansvaret för kommunernas tillsynsuppgifter. Staten har fortfarande förbundit sig att skaffa myndighetstillsyn i anknytning till djurs hälsa och välfärd av kommuner.

Anvisningen om kommunernas fakturering för tillsynsuppgifter som utförs enligt veterinärvårdslagen fogas till den riksomfattande planen för veterinärtjänster. I anvisningen anges vilka kostnader Livsmedelsverket kan faktureras för.

Grunden för ersättningen är de faktiska och direkta kostnaderna som orsakats av uppgifterna, såsom lönekostnader inklusive lönebikostnader, resekostnader samt förnödenheter och ämnen. Enligt utkastet till anvisning omfattar ämnen, förnödenheter och varor bland annat dator, programvara och dataförbindelser, telefon och telefonräkningar, postkostnader, arbetskläder och provtagningsutrustning för engångsbruk.

Till lönekostnaderna läggs till 5,3 procent för att täcka de genomsnittliga kostnaderna för bland annat sjukfrånvaro och familjeledigheter, men egentliga sjukdomstider ersätts inte. Den tid som används för tillsynsuppgiften omfattar resor, förberedelser, rapportering och eventuell utredning i efterhand. Arbetstid som används för utbildning kan ersättas om utbildningen hänför sig till tillsynsuppgifter, men utbildningsavgifter och resekostnader ersätts inte, om det inte är fråga om utbildning som Livsmedelsverket ordnar.

Enligt 3 § i förordningen om veterinärvård ersätter staten utöver det ovan anförda dessutom kommunen som andel av de sammanlagda kostnaderna fem procent av lönekostnadernas totala belopp (löner och lönebikostnader sammanräknade). Denna andel täcker bland annat rekryteringskostnader, arbetsrum med möbler, el, städning, företagshälsovård och administrationskostnader. Dessa ersätts inte separat fakturerade.

Enligt anvisningsutkastet uppskattas en heltidsanställd tillsynsveterinär utföra i genomsnitt 15–20 inspektioner per månad antingen ensam eller som pararbete.

Fakturorna ska sändas kvartalsvis och till dem skall fogas en specificerad utredning över arbetstiden och kostnaderna. Kommunen ska ha en tillförlitlig arbetstidsbokföring som stöd för tillsynsarbetet. Till fakturan ska fogas en specificerad utredning om den arbetstid som använts, tillsynsuppgifterna och kostnaderna. För fakturering av kostnader används ett separat faktureringsformulär. Livsmedelsverket kan vid behov begära en kopia av arbetstidsbokföringen eller annan uppföljning som läggs fram som stöd för fakturan.

Miljöhälsovårdschefen

Miljöhälsosektionen beslutar ge följande utlåtande i ärendet:

Den riksomfattande planen för veterinärtjänster ger kommunerna en god grund för utarbetandet av en egen plan. Informationssystemet ELSU, som är avsett för tillsynen över djurens välfärd, ska utvecklas omsorgsfullt och tas i bruk när det är färdigt och fungerande. Det är viktigt att man via applikationen kan skicka dokument direkt till Livsmedelsverket och det elektroniska arkivet. Ett välfungerande informationssystem minskar det administrativa arbetet, vilket ger mer tid till det egentliga tillsynsarbetet.

I planen beskrivs inte hur de handlingar som hänför sig till tillsynen ska lämnas till Livsmedelsverket för kännedom från ingången av 2026. För tillfället sänds handlingarna till regionförvaltningsverket med hjälp av en elektronisk blankett. Planen bör kompletteras så att den beskriver den faktiska praxisen från början av 2026.

Tillsynsveterinärens arbete är belastande och risken för sjukfrånvaro är högre än normalt. Kommunernas ersättningsandel på 5,3 procent av lönekostnaderna, som nämns i utkastet till faktureringsanvisningar, räcker inte till för att täcka kommunens faktiska kostnader för tillsynsveterinärernas långa sjuktider och familjeledigheter. Det är oskäligt att kommunerna ska ansvara för kostnader som hänför sig till statens uppgifter.

Det är viktigt att tillsynsveterinärerna har möjlighet att delta också i annan utbildning än sådan som ordnas av staten, när utbildningen stöder skötseln av uppgifterna. Att nätverka med tillsynsveterinärerna i grannområdena och delta i gemensamma möten och utbildningstillfällen är centrala för att säkerställa att kunderna behandlas jämlikt. I utkastet till plan betonas vikten av myndigheternas samarbetsnätverk, och detta bör också synas i praktiken som en möjlighet att delta i gemensamma tillställningar på arbetstid som staten bekostar. Också kostnader för arbetshandledning bör inkluderas i de kostnader som staten ersätter, eftersom man med hjälp av arbetshandledning kan upprätthålla arbetsförmågan i tillsynsveterinärens mentalt belastande arbete och på så sätt minska kostnaderna för sjukfrånvaro.

Enligt anvisningsutkastet kan kommunen fakturera staten för kostnader för datorer, programvara och dataförbindelser som tillsynsveterinärerna använder. Detta är en välkommen förbättring av den nuvarande situationen.

Nivån på tillsynsveterinärens prestationskrav kunde ställas på cirka 15 inspektioner per månad i stället för nuvarande 15–20. Kravnivån ska omfatta alla typer av inspektioner: tillsyn över djurens välfärd, tillsyn över djursjukdomar, tillsyn över registrering, tillsyn över biprodukter samt inspektionsförsök. Det är viktigt att beakta att tillsynsveterinärens arbete är psykiskt och tidsmässigt belastande och att arbetets svårighetsgrad inte underlättas av att staten ställer stränga prestationskrav. Rimliga förväntningar och identifiering av arbetsbelastningen är centrala för att orka i arbetet och kunna sköta uppgifterna på ett högklassigt sätt.

Blanketten för faktureringsbegäran för avgiftsbelagda

tillsynsuppgifter har ännu inte publicerats. Blanketten och anvisningarna i anslutning till den ska lämnas till kommunerna i god tid före årsskiftet.

Miljöhälsosektionen har inget annat att anmärka i ärendet.

Beslut:

Förslaget godkändes.
